VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

Ára: 4,80 Ft

NÉPSZABADSÁG

1989. június 6., kedd — A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT KÖZPONTI LAPJA — XLVII. évfolyam, 131. szám

ELLENÁLLÁSBA ÜTKÖZÖTT A KATONAI BEAVATKOZÁS

Újabb sortűz hétfőn Pekingben

A párt és a kormány a lakosság támogatását kéri

PEKINGI TUDÓSÍTÓNKTÓL

A hadsereg vasárnapi beavatkozása után egyetlen hatalmas csatatérré változott Peking belterülete. A városközpontba vezető útvonalakon egymást érik a barikádok, amelyeken csupán keskeny kaput nyitottak a gyér járműforgalomnak. A nagyszámú kiégett katonai teherautó egyike-másika még javában lángol vagy füstölög, ami arra utal, hogy nemrég találta telibe a jól irányzott benzines palack.

A Tienanmen tér lerohanása, a fegyvertelen lakosság körében rendezett vérfürdő minden jel szerint felélesztette az ellenállás szellemét. A rendkívüli állapot katonai parancsnoksága hétfőre virradóra friss csapategységeket, páncélosokat és gépkocsizó lövészeket vezényelt Pekingbe, hogy megszilárdítsa az ellenőrzést a vasárnap elfoglalt városközpont, a kulcsfontosságú útvonalak és az egyetemek fölött. A kijárási tilalommal felérő figyelmeztetés ellenére ismét sok ezer pekingi emelt újabb és újabb úttorlaszokat a katonai oszlopok elé. A szoros gyűrűbe zárt Tienanmen tér környéke katonai táborrá válik. Ugyanez állapítható meg az egyetemekről is, ahol folytatódott a hosszan tartó tüntetéseket szervező demokratikus diákmozgalom felszámolása. A diákvezetők egy részét letartóztatták, mások illegalitásba vonultak.

A diákmozgalom vezetői hétfőn felszólították az ország dolgozóit: tartsanak általános sztrájkot a június 4-ei tömegmészárlás miatt. Sanghajban, Tiencsinben és más városokban is sok ezer tüntető tiltakozott a hadsereg pekingi bevetése ellen.

Megbízható értesülések szerint legalább ezer halottja és több ezer sebesültje van a katonai erőszaknak.

A többnyire más tartományokból Pekingbe vezényelt katonák hétfőn is több ízben belelőttek a tömegmészárlás ellen tüntető fegyvertelen csoportokba. A város fölött szüntelenül katonai helikopterek köröznek.

[Az éjszakai szórványos lövöldözések után hétfő reggel a Tienanmen tér közelében a katonák ismét tüzet nyitottak a tömegre — adja hírül több nyugati hírügynökség. A tér északkeleti részének közelében mintegy háromezer ember gyűlt össze, amikor a katonák gépfegyverekből tüzelni kezdtek. Halottakról vagy sebesültekről ezúttal nem érkezett jelentés. Hétfőn hajnalban Peking keleti elővárosából mintegy kétszáz páncélozott harci jármű

(Folytatás a 3. oldalon.)

Lángoló harckocsi a pekingi belvárosban.

Újabb sortűz hétfőn Pekingben

(Folytatás az 1. oldalról.)

és katonai csapatszállító gépkocsiból álló erősítés érkezett a központba. A mozgó hadoszlopból szórványosan lövéseket adtak le. Az egyik páncélozott csapatszállító harcjármű tüzet nyitott a Peking szállodára. A szállodában tartózkodó újságírók szerint személyi sérülés nem történt, csupán kisebb kár keletkezett az épületben. Nem hivatalos jelentések szerint a hétfői lövöldözéseknek legkevesebb harminc újabb halálos áldozata van. A kínai Vöröskereszt illetékese azt közölte, hogy a szombat óta tartó katonai akció során eddig 2600 polgári lakos vesztette életét és a sebesültek száma immár meghaladja a tízezret — adja hírül az MTI.]

A pártvezetés és a kormány hétfőn közös felhívásban kérte a lakosság támogatását az „ellenforradalmi lázadás" leveréséhez. A felhívás azt állítja, hogy a vasárnapi vérontással egy még nagyobb vérfürdő veszélyét hárították el. Hasonló tartalmú felhívást tett közzé az „ellenforradalmi lázadás" leverésével megbízott hadsereg parancsnoksága is. Megismételték azt az értékelést, hogy az ellenállást egy maroknyi „ellenforradalmi lázadó" szította azzal a céllal, hogy felszámolják a kommunista párt vezető szerepét és megdöntsék a szocialista rendszert. Az „ellenforradalmi bandák" a közlemény szerint külföldi ellenséges erőkkel is szövetségre léptek. A katonai parancsnokság felhívása rámutat, hogy a Tienanmen tér visszafoglalása csak kezdeti győzelem, még hosszú és bonyolult harc vár a katonákra. Végig kell vinni a „burzsoá liberalizmus" elleni harcot.

Nem történt kezdeményezés a válság politikai megoldására. A katonai erő egyoldalú alkalmazása a jelek szerint nem ígér gyors kibontakozást.

Április közepe, vagyis a diáktüntetések kezdete óta most először, a rend helyreállítására hivatott katonai beavatkozás következtében borult fel a normális életrend Pekingben. A boltok és a piacok többsége bezárt, megbénult az áruszállítás. Ideges felvásárlási láz és kezdeti áruhiány tapasztalható. Teljesen leállt a tömegközlekedés, hétfőn nem jelentek meg a napilapok. A rádió angol és francia nyelvű híradása szünetel. Hírek helyett könnyűzenét vagy irodalmi műsort sugároznak. Az *Új-Kína* hírügynökség még a kormány és a hadsereg közleményeit sem ismerteti. A repülőtér nyitva van, de több járatot töröltek. Pedig sokan szeretnének elutazni a városból. Az amerikai nagykövetség hétfői felhívása arra inti a Sheratonban lakó amerikaiakat, hogy ne hagyják el a szállodát.

A Kínához 1997-ben visszatérő Hongkong nagy tömegtüntetéssel és a részvényárfolyamok drasztikus zuhanásával reagált a pekingi vérengzésre.

Cseng To-pin, a Brüsszelben tartózkodó külkereskedelmi miniszter az Új-Kína hírügynökségnek kijelentette: bármi történjék is, Kína mindenképpen kitart a nemzetközi nyitás politikája mellett.

Németh Iván nagykövet hétfő esti tájékoztatása szerint a Pekingben élő és dolgozó magyar állampolgárok nincsenek közvetlen veszélyben. A pekingi egyetemeken tanuló húsz magyar diákot átmenetileg a nagykövetségen helyezték el, ott gondoskodnak róluk. Az elkülönített diplomáciai lakónegyedek általában kívül esnek a veszélyzónán. A Magyar Külügyminisztérium hétfő esti tájékoztatása szerint egyelőre nincs szükség arra, hogy a Kínában élő magyarok vagy családtagjaik hazatérjenek.

Böcz Sándor

A KÍNAI TRAGÉDIA VISSZHANGJA

Washington részleges szankciókat jelentett be

George Bush amerikai elnök érthetetlennek nevezte azt, hogy — az önmérsékletet napjai után — Pekingben tűzparancsot adtak ki a város főterén tüntető diákok ellen — jelentette washingtoni tudósítónk, *Kereszty András*. Utalt olyan amerikai információkra, amelyek szerint ellentét van a kínai vezetésen és a hadseregen belül.

Az elnök hétfői sajtóértekezletén jelentett be bizonyos amerikai szankciókat, és politikai döntéseket ismertetett: 1. az Egyesült Államok felfüggeszti a kormányközi kereskedelmet; 2. felfüggeszti az állami és magán katonai szállításokat; 3. lemondja az amerikai és kínai katonai személyek látogatásait; 4. kedvezően bírálják felül az Egyesült Államokban tanuló kínai diákok kérelmét, ha tartózkodásuk meghosszabbításáért folyamodnak; 5. a Vöröskereszt révén segélyszállítmányokat indítanak a Kínai Népköztársaságba a diákok részére.

Bush kifejtette: *a pillanat nem alkalmas az emocionális reagálásra.* A pekingi eseményeket úgy értékelte, hogy a kínai hadsereg bizonyos elemei brutálisan elnyomták a diákok demokratikus mozgalmát. Az elnök ezt sajnálatosnak és érthetetlennek minősítette.

Az elnök a sajtóértekezleten *világosan különbséget tett* az általa felelősnek nyilvánított katonák és a kínai vezetés között. Elmondta: *telefonon konzultált Teng Hsziao-pinggel*, a legtekintélyesebb kínai vezetővel (aki egyes jelentések szerint kórházban fekszik), és sürgette a visszatérést az önmérséklet politikájához.

Bush kifejtette, hogy — bizonyos kongresszusi tagok, politikusok sürgetése ellenére — *nem* rendelt el ezen túlmenő szankciókat, mivel ezzel Kína népének ártanának. Ugyanígy politikai hiba lenne a pekingi amerikai nagykövet visszahívása.

Az Európai Közösség hétfőn egyértelműen jelezte, hogy a pekingi vérfürdő veszélyezteti a Kína és Nyugat-Európa közötti gazdasági kapcsolatokat. A közösség és Kína közötti együttműködést csak hátrányosan érinthetik ezek az események. Amennyiben a kínai kormány felhagy a nyitás és a reformok politikájával, az tartósan kihat e kapcsolatokra, szögezte le a bizottság szóvivője, miután közölte, hogy a testületet *sokkolta és megdöbbentette* a hadsereg fellépése. Az Európai Közösségek Bizottsága előzőleg — tiltakozásul a kínai diákmozgalom brutális letörése ellen — lemondta az EGK—kínai vegyes bizottság hétfőre és keddre tervezett ülését.

Az *AFP* francia hírügynökség jelentése szerint *Borisz Jelcin* népellenes bűntettnek minősítette a pekingi eseményeket. Jelcin szerint a kínai hadsereg egységeinek bevetése hasonló volt ahhoz, ahogy áprilisban a szovjet katonaság erőszakkal szétoszlatta a Tbiliszben tüntető grúzokat.

A *Neues Deutschland Kína népi felszabadító hadserege leverte az ellenforradalmi lázadást* címmel az NDK hírügynökségének pekingi jelentését ismertette az ott történtekről — jelentette berlini tudósítónk, *Farkas József György.*

A román sajtó még nem adott hírt a kínai fejleményekről. Nem számolt be a napokig tartó diáktüntetésekről, és nem közölt ismertetést a katonai beavatkozásról.

A brit kormány rövidesen válságtanácskozásra ül össze, hogy megvitassa: milyen álláspontra helyezkedjék a Hongkongra vonatkozó 1984-es brit—kínai megállapodás ügyében, amelynek értelmében a brit koronagyarmat 1997-ben a Kínai Népköztársaság fennhatósága alá kerül.

Helmut Kohl, az NSZK szövetségi kancellárja hétfőn élesen elítélte a tiltakozó kínai diákok mozgalmának leverését — jelentette a *Deutschlandfunk* rádióadó. Az NSZK kormánya az emberi jogok súlyos megsértéseként ítélte el, hogy Pekingben brutális módon páncélos járműveket vetettek be, és kíméletlenül fegyvert használtak olyan állampolgárok ellen, akik békés tüntetéssel álltak ki demokratikus jogaikért. Bonn ezért felszólította a kínai kormányt, hogy mondjon le az erőszak minden további alkalmazásáról, s a jelenlegi válságot a lakossággal való párbeszéd útján oldja meg. Ezt a nyilatkozatot Hans-Dietrich Genscher külügyminiszter felolvasta a külügyi hivatalba bekéretett kínai nagykövetnek is.

Mit üzen a Tienanmen tér?

MAGYAR VÉLEMÉNYEK AZ ESEMÉNYEKRŐL

A Pekingből keltezett hírügynökségi jelentések több száz vagy több ezer főre becsülik a polgári halálos áldozatok számát. A hivatalosan hirdetett cél: a rendcsinálás. De vajon milyen az a „rend", amelyet tankok és puskagolyók hoznak? Sokan vannak, akik e hírek és okfejtések hallatán félve kérdezik: mit üzen nekünk ma a Tienanmen tér?

Polonyi Péter Kína-kutató, az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének munkatársa:

— Megítélésem szerint a kínai párt két szárnya, a mérsékelt, illetve a radikális reformerők csaptak össze. Eddig úgy hittük, hogy mindkét szárny reformokat akar, s csupán a módszereikben vannak különbségek. De hogy idáig fajulhattak az események, már több mint pusztán módszerbeli különbség. Ez ugyanis *nem módszer*, és nekem az a meggyőződésem, hogy emiatt egy *hosszan elhúzódó válság* kezdetéhez érkezett Kína.

— *Milyen hatással lehetnek az ottani események a mi kibontakozási törekvéseinkre?*

— Kezdjük talán azzal, hogy mi milyen hatással voltunk a kínai eseményekre. Szerintem a kelet-európai változások, nekirugaszkodásaink és bizonytalanságaink, fékezőleg hatottak a kínai reformokra. Azt viszont nem hiszem, hogy ez fordítva is igaz lesz. A mi „kemény vonalunk" számára nem jelenthet követendő példát a Tienanmen tér. Viszont jó, ha higgadtságra intenek minket is az ott történtek, de miattuk sem megállnunk, sem túlságosan gyorsítanunk nem szabad.

Vastagh Pál, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Csongrád Megyei Pártbizottság első titkára:

— Félnivalónk éppenséggel akkor is van, ha eltekintünk a pekingi eseményektől. Nekünk attól kell félnünk, hogy az események itthon anarchiába torkollnak, vagy abba az irányba fordulnak. Olyan katonai beavatkozástól azonban, mint amilyet a Tienanmen téren végrehajtottak, *nálunk nem kell tartani.* Ez a párt- és állami vezetés ilyen akcióba nem menne bele, senki sem adná ki a tűzparancsot.

— *Mégis, sokan tartanak, s talán nem is alaptalanul, attól, hogy a hazai visszarendeződés hívei példára lelnek, amit végső esetben másolhatnak is.*

— Ez az út senkinek a számára sem járható. A jelenlegi nemzetközi légkörben, itt, Európában, az efféle megoldás életképtelen. Ám ezt megakadályozni a hazai politikai porond *minden szereplőjének felelőssége.* Azt hiszem, sokunkat elszomorítottak és megdöbbentettek az események. Valamennyiünk leckéje, hogy csak olyan politikát támogasson, amely a realitás talaján áll, s a józan észre támaszkodik.

Solt Ottilia, az SZDSZ tanácsának tagja:

— Remélem, közvetlen üzenetet nem hordoznak a Tienanmen téri események, különösen azért, mert az itteni viszonyok lényegesen eltérnek az ottaniaktól. Szerintem az zajlik most Kínában, mint amin *az európai szocialista országok szinte mindegyike túljutott.* Magyarország például 1956. október 25-én, majd november 4. után; de említhetném Lengyelország példáját, vagy Brassót, Grúziát, ha időben közelebbi kell.

Nálunk ma már sokkal rugalmasabb a helyzet, mint Kínában. Ez persze nem védőoltás a „rendpártiak" ellen. Nálunk a politikai megoldás előfeltétele az lehet, hogy a kommunista párt mondjon le az erőszak alkalmazásának lehetőségéről is. Első lépésként pedig bélyegezze meg a Kínai Kommunista Pártot, ahogy azt az Olasz KP tette.

Kótai Géza, az MSZMP KB tagja, a nemzetközi pártkapcsolatok osztályának vezetője:

— Elfogadhatatlannak tartom, hogy a vezetők versengését ilyen eszközökkel döntsék el; ez tragédia.

— *Az MSZMP tiltakozik-e valamilyen formában a kínai pártnál a történtek miatt?*

— Még nincs elegendő információnk ahhoz, hogy pontosan megítélhessük a helyzetet, bár a vasárnap virradóra rendezett vérfürdőt, azt hiszem, alighanem tényként kell elfogadnunk. Mindenesetre, amint részletesebb ismeretek birtokában leszünk, nyilvánosan meghatározzuk majd, hogyan viszonyulunk a pekingi eseményekhez.

F. Gy. A.

Holnapra tüntetést szervez a Fidesz a kínai nagykövetség előtt

(Munkatársunktól.)

A pekingi véres vasárnap hírére a Fidesz tüntetést szervez szerda délután öt órára a Kínai Népköztársaság budapesti nagykövetsége előtt. Mint az akció szervezőitől megtudtuk, főként diákokat, középiskolásokat és egyetemistákat várnak a demonstrációra, de örülnének, ha mások is kifejeznék fölháborodásukat a pekingi események miatt. A fiatalok petíciót kívánnak átnyújtani a nagykövetnek, s egyben fölhívják a magyar Minisztertanács figyelmét, hogy ne szemlélje tétlenül az emberi jogok ilyen mérvű megsértését. Az Egyesült Államok kormányához címzik azt a követelésüket, hogy az vizsgálja fölül döntését a Kínának nyújtott legnagyobb gazdasági kedvezmény elvével kapcsolatban.

B. K.

*

Információink szerint Szentesen a napokban hasonló demonstrációt terveznek különböző pártok, csoportok, közöttük az MSZMP helyi szervezete.

Megdöbbenésről, felháborodásról, szolidaritásról és együttérzésről egyszerre szólnak azok a nyilatkozatok, állásfoglalások, felhívások, amelyeket a magyar politikai és társadalmi szervezetek, illetve azok helyi csoportjai fogalmaztak meg a pekingi tragédiára reagálva.

Több szervezet, így az *Országos Béketanács*, a *HIT Gyülekezet*, valamint az *MSZMP*, az *MDF* és a *Független Kisgazdapárt* szentesi szervezetei hangsúlyozták: semmilyen ok nem igazolja a katonák brutális beavatkozását. A *Demisz*, a *Magyar Úttörők Szövetsége*, valamint az *SZDSZ*, illetve a *Fidesz* és a *debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem MSZMP-bizottsága* és több helyi független ifjúsági szervezet a pekingi események nemzetközi összefüggéseit is megfogalmazta. A *Transznacionális Radikális Párt — Budapest* felhívással fordult a kormányokhoz, hogy ítéljék el a pekingi kormányt a fegyvertelen emberek lemészárlása miatt.